

NOG IETS OVER DE

GRAFZERK TE RINSUMAGEEST

VAN HET JAAR MCCCXLI.

Ten vervolge op de mededeeling en afbeelding in de
Vrije Fries, 10de deel, bl. 144.

Sedert de lezing van het opschrift het eerst werd medegegeeld, zijn ons nog een paar aanmerkingen voor den geest gekomen en door anderen welwillend verstrekt, welke tot verbetering van die lezing nog kunnen bijdragen, weshalve wij ze hier laten volgen. Men zal er tevens uit zien, waarom wij toen toen ter tijd, in weêrwil van de fraaije teekening, nog een facsimile van het opschrift wenschelijk achtten.

Er bevinden zich in het opschrift, zoo als het nu is uitgegeven, kleine gebreken, die bezwaarlijk op rekening van den steenhouwer kunnen gebracht worden. Daartoe behooren: de *tweede* letter van den *eersten* regel, in verband met de strepen boven de *eerste* en de *derde* letter; voorts, de *derde* letter in het daarop volgende woord ERFTA, welk woord door mij eenigzins los weg vermoed werd EREPTA te moeten beteekenen. Ik acht het mogelijk, dat die gebreken bij een naauwkeurig onderzoek van den steen zich geheel of gedeeltelijk zouden laten verbeteren. — In den *tweeden* regel is het slotwoord NOV niet, gelijk wij in onze

opheldering voorgesteld hadden, NOTUM, maar NOVIT te lezen, waardoor dan ook duidelijk een leonisch vers aan het licht komt:

» Cognatos fovit

De dictis, ut bene novit.”

Deze opmerking werd mij door den Hr. Dr. L. MÜLLER alhier medegedeeld.

De eerste hierop volgende verkorting \bar{G} beteekent ERGO, zoodat het eerste gedeelte van den derden regel te lezen is: ERGO QUI TRANSIS. In de volgende verkorting $OB\bar{V}$ schuilt vermoedelijk OBITVM of OBITER, en in dat geval zou men het geheel afgesloten slot van het opschrift kunnen restaureren door MEMORARE MEMENTO, of door iets dergelijks, om den hexameter volledig te hebben.

De verkorting Θ , achter de tijdsbepaling, heeft ontwijfelbaar de beteekenis van $\Theta\acute{\alpha}\nu\alpha\tau\omicron\varsigma$, en het laatste woord van het opschrift, GEMELLUS, behoeft de correctie, die wij voorsloegen, niet, omdat het voegelijk alleen op SICO kan slaan, den GEMELLUS van ERPO. Eindelijk hadden wij den naam SIDACHUS niet voor onbekend behooren te verklaren. Men vindt namelijk in het *Friesch Charterboek*, dl. I, bl. 435, op 1421, eene acte van donatie van zekeren monnik, priester te *Klaarkamp*, welk klooster in de nabijheid van *Rinsumageest* lag, waarin tusschen de onderteekenaars voorkomt zekere SYDZE THIARDA, terwijl het stuk bezegeld was o. a. met SIGILLUM SYDACHI. Ons vermoeden (op bl. 148, aant. 3), dat SIDACHUS de gelatinizeerde naam van SYDS zou wezen, wordt alzoo bevestigd door een authentiek stuk. Door de aanwijzing van deze plaats heeft de geachte Secretaris van het Friesch Genootschap, Mr. I. TELTING, ons verplicht.

Hierdoor toch wordt buiten twijfel gesteld, dat deze zerk en dit opschrift in betrekking staan tot het adellijk geslacht TJAERDA, welks aanzienlijk kasteel, in 1834 afgebroken, ten oosten van deze kerk lag. Volgens het

Stamboek van den Frieschen Adel, (I 374, II 262) waar eene geslachtlijst dezer familie voorkomt, was bovenvermelde SYDS TJAERDA in 1423 Grietman van *Dantumadeel* te *Rinsumageest*, even als een andere SYDS TJAERDA van 1317 tot 1336 die betrekking vervulde. Deze was ook Olderman van *Dokkum* en stond zeer in de gunst van Keizer KAREL V, waarom hij meermalen in commissie naar den Keizer en de Gouvernante werd gezonden. Zie eene levensschets van hem, die een kleinzoon had mede SYDS genaamd, in VAN SMINIA, *Nieuwe Naamlijst van Grietmannen*, bl. 115. Deze familie leeft nog voort in het geslacht TJAERDA VAN STARKENBORGH, waarvan ook een geslachtlijst in genoemd Stamboek voorkomt. Deze historische aanteekening heeft men aan den Heer W. EEKHOFF te danken.

Leiden,
Maart 1866.

L. J. F. JANSSEN.